

28. Про запровадження катедральної системи у педагогічних вишах // Бюлетень народного комісаріату освіти УСРР. 1930. № 43. С. 1.

Рекомендовано до публікації д-р пед. наук, професор Золотухіна С. Т.
Дата надходження рукопису 15.12.2017

Башкір Ольга Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент, кафедра загальної педагогіки і ПВШ, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, вул. Алчевських, 29, м. Харків, Україна, 61002
E-mail: boi83@ukr.net

УДК [378.016:811.111](477)
DOI: 10.15587/2519-4984.2018.121023

ІНШОМОВНА ОСВІТА ЯК СОЦІАЛЬНА ТА ФІЛОСОФСЬКА КАТЕГОРІЯ

© **І. І. Оніщук**

Іншомовна освіта – одна з пріоритетних галузей освітньої політики України. До її основних завдань, окрім навчання студентів іноземної мови, можна віднести збагачення внутрішнього світу людини, що робить її більш ерудованою та виводить суспільство на новий рівень. У даній статті іншомовна освіта розглядається як соціальна та філософська категорія, що доводить її масштабність та багатогранність

Ключові слова: іншомовна освіта, іноземна мова, моделювання проекту мовленнєвої діяльності, освітня парадигма

1. Вступ

Сучасні тенденції освіти у суспільно-політичних та економічних умовах нашої країни полягає у посиленні вимог до професійної підготовки майбутніх спеціалістів, у тому числі у розвитку комунікативних здібностей людини, формування потреби постійного підвищення професійної кваліфікації та професійної мобільності. У наш час гостро постає питання про приєднання людини ХХІ століття до світової культури, про наближення її культурного рівня до європейської стандарту, про володіння декількома іноземними мовами, що, у свою чергу, вимагає формування мовної особистості та її реальних комунікативно-пізнавальних та культурних компетенцій, що становлять основу системи навчання. Розширення міжнародних зв'язків, включення нашої країни у світову цивілізацію привели до зростання ролі іноземної мови і в житті суспільства, і в професійній діяльності сучасного спеціаліста. Іноземна мова сьогодні є об'єктивним засобом не лише міжособистісного, але й міжнародного спілкування.

Для сучасного спеціаліста володіння іноземними мовами є однією з умов професійної компетентності. Іноземна мова дозволяє йому продуктивно спілкуватися у мовному середовищі, дає можливість ознайомлюватися із новою інформацією, котра є цінною з професійної точки зору.

Таким чином, для спеціаліста іноземна мова сьогодні стає і засобом спілкування в іншій країні, і дієвим фактором професійно-особистісного розвитку, саморозвитку та професійно-творчої самореалізації, визначаючи ступінь його професійної мобільності та продуктивності.

2. Літературний огляд.

Не дивлячись на те, що у наукових дослідженнях існують розробки багатьох аспектів визначеної проблеми, можна констатувати, що розвиток іншомовної освіти майбутніх вчителів гуманітарних спеціальностей у педагогічних університетах України є недостатньо розробленою проблемою і потребує більш детального аналізу.

Сучасні глобальні суспільно-політичні та економічні зміни сприяли посиленню інтересу до іноземних мов, що супроводжується вивченням і співставленням обрядів, традицій, настроїв, різних народів. Неповна інтерпретація особливостей іншої культури порушує процес комунікації, ускладнює взаємодію носіїв різних культур, а також може викликати міжкультурні конфлікти [1].

В останні роки вітчизняними науковцями активно здійснюються пошуки шляхів розвитку іншомовної освіти, зокрема професійної підготовки майбутніх учителів іноземних мов у вищих педагогічних навчальних закладах.

У ХХІ столітті педагогічні науки, як і багато інших, переглядають свої цілі, прагнучи відповідати високим вимогам, згідно часу та суспільству. Дані зміни викликані гуманізацією освіти в цілому та системи вищої освіти, зокрема, яка буде побудована з урахуванням особливостей вузів, а головне, з урахуванням рівня підготовки та задач розвитку духовного потенціалу особистості.

3. Мета та задачі дослідження

Мета дослідження – на основі вивчення теорії і практики розвитку іншомовної освіти у педагогічних

університетах України у середині ХХ – на початку ХХІ століття розглянути її як філософську та соціальну категорію.

Для досягнення мети були поставлені наступні задачі:

1. Вивчити умови реалізації іншомовної освіти як соціальної категорії.

2. Проаналізувати філософські тлумачення науковцями поняття «іншомовна освіта»

4. Умови розвитку іншомовної освіти як соціальної та філософської категорії

Дослідження показало, що педагогічна система навчання іноземних мов, зокрема англійської мови, є *соціальною системою*, тому її функціонування, перш за все, визначається соціально обумовленими цілями навчання. Вони відображені в нормативних документах різного рівня з питань вищої педагогічної освіти і послідовно реалізуються через систему вищої професійної освіти в програмах конкретного навчального закладу, професійній підготовці фахівців. Під впливом соціального замовлення суспільства та методики як науки мета навчання іноземній мові конкретизується в завданнях, що визначають зміст навчального предмета, методи, форми та засоби навчання [2].

У методиці викладання іноземних мов з'явилася ціла низка робіт, автори яких надають фоновому знанню особливу роль у процесі інтеграції культури в систему мовної освіти. Це було продиктовано різким зростанням в останні часи культурних, наукових та економічних контактів країн і їх народів, що неминуче висуває проблему «мови та культури» в число найважливіших соціолінгвістичних проблем [3].

Вивчаючи наукову літературу за даною проблемою, ми з'ясували, що багатозначність терміна «культура» не дає можливості для чіткого, змістовного та однозначного трактування. Однак зусилля багатьох учених наблизили нас до розуміння культури як складного соціального явища, що має відношення буквально до всіх сторін суспільного та індивідуального життя. У сучасних гуманітарних науках поняття «культура» відноситься до ряду фундаментальних. Закономірно, що воно є головним і в міжкультурній комунікації.

У Великому енциклопедичному словнику поняття культура трактується як «...історичний певний рівень розвитку суспільства, творчих сил і здібностей людини, виражений у видах та формах організації життя та діяльності людей, у їх взаємозв'язках, а також у створюваних ними матеріальних та інших цінностях» [2].

Один з основоположників та визнаних класиків етнографії та культурології писав, що культура в широкому етнографічному розумінні складається із знання, мистецтва, законів, обрядів та деяких інших можливостей усвідомити себе повноправним членом суспільства [4].

Суттєву роль у реалізації професійного становлення студентів відіграє саме викладач іноземної мови, який сьогодні повинен вільно орієнтуватися в полікультурному світі, розуміти його цінності та сенс, реалізовувати їх у достойних проявах цивілізованої поведінки в навчальному процесі, а також у процесі

взаємодії з представниками професійної спільноти як у нашій країні, так і на міжнародному рівні.

Між тим, аналіз сучасної практики свідчить, що рівень комунікативної компетенції студентів гуманітарних спеціальностей не відповідає сучасним вимогам: при достатньо високому рівні рівня лінгвістичної компетенції рівень соціокультурної та інтерсоціальної компетенції залишається низьким, тому значна частина випускників відчуває труднощі в іноземній комунікації міжкультурного та міжособистісного характеру. Все вищезазначене підкреслює важливість вдосконалення мовної підготовки майбутніх фахівців, перегляд її змістовної та технологічної основи з позицій соціокультурного підходу, тобто істотна зміна ціннісних орієнтацій у підготовці майбутнього спеціаліста [2].

Незважаючи на те, що в теоретичних дослідженнях існує ряд наукових праць, нам доводиться констатувати, що педагогічний та змістовно-методичний аспекти розвитку міжкультурної комунікації у майбутніх випускників гуманітарних вузів залишаються недостатньо дослідженими.

У зв'язку із цим виникає об'єктивне протиріччя між:

– потребами суспільства у висококваліфікованих спеціалістах з розвинутою міжкультурною комунікацією, призначеними вирішити питання на рівні соціокультурної компетенції, розвивати культуру усного та письмового іншомовного спілкування в умовах неофіційного спілкування, представлення країни в умовах іншої мови міжкультурного простору та недостатнього рівня теоретичних та практичних знань, культури інших народів, готовність до виконання професійних функцій у міжкультурній комунікації;

– потребами вузів у теоретичному обґрунтуванні та науково-методичному забезпеченні процесу формування міжкультурної комунікації та недостатньої розробленості методів формування у студентів міжкультурної компетентності [5].

Розвиток соціокультурних традицій в освіті, породжує потребу пошуку основних пріоритетів їх розвитку, що визначають характер і зміст освіти нового століття. У цих умовах відбувається зміна пріоритетів, стає можливим посилення культуровизначальної ролі іноземної мови, з'являється новий ідеал «людини світу», що володіє розумовою, етичною, естетичною, суспільною та духовною толерантністю. Одним із засобів і умов досягнення цієї ідеї стає формування міжкультурної комунікації спеціаліста, що включає в себе цінісно-орієнтований, культуро-комунікативний та особистісний компоненти.

У зв'язку з цим постає питання про зміст навчального матеріалу, який повинен готувати майбутнього фахівця до міжкультурної комунікації. Сьогодні необхідні нові підручники і навчальні посібники. Підручник необхідний як орієнтир, що задає основні принципи та напрямки роботи і дозволяє оцінити процес розвитку студентів. Необхідний відбір навчальних текстів і літератури для самостійного вивчення студентами з метою прищеплення толерантності під час обговорення загальнокультурних гуманітарних проблем.

Вивчення іноземної мови є діяльністю в сфері взаємодії двох культур. Мова має постати перед вивчаючою її людиною як унікальне явище культури, як гуманітарна цінність. «Мова – це знаряддя, інструмент культури. Він не існує поза культурою, поза особистістю. Особистість – це продукт мови і культури. Мови повинні вивчатися в нерозривній єдності зі світом і культурою народів, які спілкуються цими мовами. Іноземна мова сприяє підвищенню загального культурного рівня, розвиває логічне мислення. Це викликає розвиток нових якостей особистості, терпимості, доброзичливості, альтруїзму» [6]. На заняттях з іноземної мови студенти виявляють схожість і відмінність у культурах, виділяють їх специфічні особливості і бачать особливості культур і цінностей народу. Це порівняльний принцип вивчення культур. Порівняння – це аналіз фактів, феноменів, які долучають до нової культурної реальності. «Методична модель розвитку гуманітарної культури студентів у процесі іншомовної освіти в закладі вищої освіти включає наступні компоненти: мета, зміст, методи, прийоми, засоби, форми, які носять соціокультурну спрямованість.

Дослідники виділили такі педагогічні методи розвитку гуманітарної культури в процесі навчання іноземної мови: комунікативний, метод групової взаємодії, проблемно-культурознавчий, ігровий, проектний, тестовий. Комунікативний метод передбачає організацію процесу розвитку гуманітарної культури в ході іншомовної освіти як процесу реального спілкування, процесу діалогу, в якому студенти вступають в особистісний, емоційний та змістовний контакт один з одним, з викладачем. Діалогічність виступає однією з сутнісних характеристик навчального процесу» [6]. У спілкуванні відбувається обмін вміннями та навичками. «Слід звернути увагу на те, що спілкування, що ставить за мету досягнення професійних цілей, не може бути ефективним, якщо партнери нічого не знають один про одного. Тому майбутньому фахівцю потрібні комунікативні навички: він повинен вміти розповісти про себе, свої інтереси, культуру своєї країни і країни, що вивчається» [7]. Комунікативний підхід дозволяє залучити студента до соціокультурного досвіду країни мови, що вивчається; створити умови для активізації нового лексико-граматичного матеріалу в спеціально розроблених ситуативних завданнях; запам'ятовувати новий матеріал в умовах активної мовленнєвої діяльності; усвідомлювати значимість формованих умінь і навичок для своєї майбутньої професійної діяльності.

Таким чином, у процесі навчання іноземної мови спілкування виступає в декількох іпостасях: як мета навчання даної дисципліни, як засіб досягнення цієї мети і як загальнопедагогічна категорія, що забезпечує формування особистості. Використання методу групової взаємодії в процесі розвитку гуманітарної культури студентів забезпечує розвиток навичок логічного мислення, розвиток усіх видів пам'яті, що веде до більш міцного засвоєння матеріалу. Процес розвитку гуманітарної культури студентів нерозривно пов'язаний з розвитком умінь витягувати ціннісний зміст із гуманітарних текстів культури.

Робота студентів у групі (малих групах, парах) сприяє спільним рішенням комунікативних та пізнавальних завдань, де може бути використано метод мозкового штурму, проводиться вікторини, бліц-опитування, міні-дослідження і тому подібне. Проблемно-культурознавчий аспект передбачає вивчення наступних проблем: соціокультурний портрет країн, їх народів і мов, історико-культурний фон, культурну спадщину, культурну ідентичність, соціокультурний аспект.

Сучасні мультимедійні технології відкривають нові можливості у варіації завдань і активному використанні різноманітних допоміжних технічних засобів. Комп'ютер, аудіо та відеозаписи як опори являються прекрасними джерелами сучасної країнознавчої інформації, відображенням культури будь-якого суспільства. Метою читання текстів країнознавчого характеру є формування умінь переглядового, знайомлювального і вивчаючого читання, тобто умінь віднаходити інформацію у потрібному обсязі для вирішення конкретного мовного завдання, наприклад, міжкультурної комунікації. Проводиться також організація спілкування за допомогою текстів проблемного характеру. Це тексти з опущеними змістовними ланками. Це логічні завдання, побудовані у вигляді загадкових ситуацій. Вирішення даних ситуацій вимагає нестандартного підходу, оригінальних рішень. У ході виконання завдань проблемного характеру студенти звертаються до довідкової літератури та збагачують лексичний запас, вчать розуміти культурне різноманіття світу.

При навчанні іноземної мови використовуються також можливості ігрового методу в рішенні проблеми розвитку гуманітарної культури студентів, так як гра – невід'ємний атрибут культури. У рольових і ділових іграх моделюються життєві ситуації, закріплюються властивості, якості, вміння, здібності, необхідні особистості для виконання соціальних, професійних і творчих функцій. Таким чином, гра – це метод, засіб, прийом, вид розвиваючої соціальної діяльності [8].

При вирішенні ігрових завдань мовна активність піднімається з розумовою та емоційною: в грі необхідно швидко прийняти рішення, проявити винахідливість, кмітливість, фантазію та зіграти певну визначену роль. Проводяться різні уроки-конференції, уроки-граматичні шоу, уроки-дискусії та інші. Ігрові ситуації цінні не тільки тим, що моделюють вживання конкретного мовного матеріалу, але і створюють атмосферу зацікавленого спілкування, а значить, підтримують високу мотивацію вивчення іноземної мови в цілому.

Володіння іноземною мовою у наші дні стало одним з найважливіших засобів успішності у професійній діяльності людини. «Освіта – безпосередня форма культури, котра покликана сприяти засвоєнню гуманістичних цінностей як необхідної умови виживання сучасної цивілізації, тому рівень результативності освіти, виражений у якісних характеристиках можна співвіднести з рівнем сформованості в суспільній свідомості гуманітарної культури [9].

Іншомовна освіта – одна з пріоритетних галузей освітньої політики України, для якої сьогодні

створюють системи навчання іноземних мов у закладах вищої освіти на основі спільних документів, директив та рекомендацій, розроблених інституціями з освітньої та мовної політики Ради Європи.

У працях учених України актуалізовано різні аспекти проблеми іншомовної освіти:

– особливості її розвитку й функціонування в контексті сучасних підходів до викладання іноземних мов у європейських країнах;

– соціокультурний компонент змісту навчання іноземної мови у контексті європейської освіти;

– порівняльний аналіз тенденцій управління базовою освітою в сучасних європейських державах;

– лінгвістичні засади проблем формування іншомовної мовленнєвої компетенції школярів і студентів.

Розглянемо поняття «освіта». У Вікіпедії це поняття визначається як процес, що сприяє учінню, або здобуття знань, умінь, навичок, цінностей і переконань. У «Великому тлумачному словнику сучасної української мови» освіта визначається як «сукупність знань, здобутих у процесі навчання; система навчально-виховних заходів» [10]. В обох визначеннях суттєвою вважаємо наявність не лише знань, умінь і навичок, але й цінностей, переконань, системи виховних заходів, що свідчить про надзвичайну складність завдань освітян. Зазначається, що, насамперед, – це галузь прикладної лінгвістики, хоч може також вважатися й міждисциплінарною галуззю, адже в іншомовній освіті є чотири основні напрями: комунікативні компетентності, здатності, міжкультурний досвід та обізнаність з широкого кола питань.

Принагідно зауважимо, що ми вважаємо справедливою думку про те, що назва «іноземна мова» є категоріально неправильною, спотворює сутність предмету та спричинює безліч хибних рішень, що, в результаті, гальмує розвиток іншомовної освіти. Вчений пропонує більш точний, на його думку, термін «іншомовна культура». Мова є частиною культури, процес її опанування передбачає спілкування його учасників даною мовою, їхнє співробітництво та взаємодію, пізнання культури один одного, розвиток різноманітних здатностей студентів. Моделювання процесу реального спілкування передбачає не лише оволодіння всіма видами мовленнєвої діяльності як засобами спілкування, але й моральне виховання учасників комунікації [7].

Оновлюються цілі, зміст, освітні технології, ресурсна база викладання ІМ. У навчання ІМ активно запозичуються новітні світові досягнення. Вітчизняні науковці і громадські діячі відстоюють думку про те, що вивчення мов європейських народів дасть змогу прищепити молодим поколінням українців усвідомлення належності нашого народу до європейської цивілізації і дозволить вести паритетний діалог з європейцями, ознайомитися з цивілізаційними цінностями народів європейського простору, цілісно осмислити європейську історію [11].

Описуючи сучасну стратегію навчання іноземної мови в Україні, філологи притримуються думки, що індивід, який володіє лише однією мовою, перебуває в обмеженому інтелектуально-розумовому та когнітивно-психологічному просторі. Оволодіння

хоча б однією іноземною мовою знімає певні обмеження, і цей простір подвоюється. З вивченням третьої мови досягається справжня різноманітність, завдяки якій комунікантам відкриваються шляхи до пізнання, сприйняття, розуміння і самовдосконалення. [12].

Одним із стратегічних напрямів в модернізації освіти вважається подолання репродуктивної масової освіти і перехід до нової освітньої парадигми, яка забезпечує пізнавальну активність і самостійність мислення тих, хто навчається. «Школа повинна навчити мислити і навчити вчитися — ось педагогічні імперативи сучасної епохи».

Знання суті психічних процесів, які супроводжують будь-який навчальний процес, зокрема навчання спілкуванню іноземною мовою, допоможе педагогу створити відповідні педагогічні умови і забезпечить ефективність всього освітнього процесу.

Психологи вбачають у мовленні особливий вид діяльності, спрямований на задоволення комунікативної потреби. Мовлення, як і будь-яка інша діяльність, характеризується двома протилежними сторонами: зовнішньою і внутрішньою. Внутрішня сторона (що в мовленні є мислення, впорядкування думок, пошук необхідних, «влучних» слів або словосполучень) регулює зовнішню. В мовленні такою внутрішньою стороною виступає процес вираження змісту або мовленнєве оформлення [8]. Зовнішню сторону науковці називають ще моторною або виконавчою, вона виражена артикуляцією. При цьому слід зауважити, що зовнішній процес мовлення являє собою не просто вокалізацію внутрішнього мовлення, а насамперед його реконструкцію і вдосконалення.

Отже, мовлення як діяльність характеризується єдністю двох вищевказаних сторін. «Воно починається з мотиву і плану та завершується результатом, досягненням наміченої на початку цілі; в середині ж лежить динамічна система конкретних дій і операцій, спрямованих на це досягнення» [6].

Розглянемо послідовність навчання іншомовного мовлення з позицій психології. Потреба виконує роль «пускового механізму», «енергетичного джерела» мовленнєвої діяльності. Проте вона може лишитись нереалізованою при відсутності відповідних умов. І лише коли має місце поєднання актуальної потреби (в нашому випадку комунікативної) з умовами, здатними її задовольнити (такими умовами у випадку навчання іноземних мов є наявність мовленнєвої ситуації), в організмі людини виникає певний динамічний стан, що виражається в психологічній готовності здійснювати акти поведінки у відповідному напрямку. Така готовність організму до діяльності називається «установкою». Таким чином, початковим механізмом є приведення в дію мотивації.

Розглянемо потреби, специфічні для іншомовного мовлення. Аналізуючи мотиваційну сферу студентів вузів, дослідники дійшли висновку, що особливе значення для ефективності освітньої діяльності має актуалізація таких потреб: пізнавальної, комунікативної, творчої, а також потреби в досягненні мети. Комунікативна потреба одночасно визнана психологами однією з основних соціогенних потреб людини. Вона є найбільш значимою у навчанні усно-

го мовлення, в мотиваційній сфері студентів вона займає одне з провідних місць. Створення найкращих умов для розвитку мотивації та творчого характеру освітньої діяльності можливе саме у процесі спілкування. Відповідно і процес навчання іноземних мов доцільно будувати як модель процесу спілкування. Слід навчати самій діяльності, через оволодіння засобами і способами якої буде формуватись і той, хто навчається [8].

До зовнішніх мотивів відносять орієнтування на самоствердження, престижність, обов'язок, необхідність, уникнення неприємностей і т. п. Внутрішні ж мотиви складаються всередині самого процесу діяльності і, звичайно, бажано, щоб вони переважали. Інакше мотивація, що привела людину до ситуації учіння, може виявитися надто слабкою, щоб утримати її у цій ситуації, а згодом може призвести взагалі до відмови людини від діяльності. Переважання у студентів внутрішньої або зовнішньої мотивації багато в чому залежить від викладача, від його вміння створити проблему і зробити тему особистісно-значущою, від емоційності і власної зацікавленості самого вчителя в предметі свого викладання. Тоді мотивація буде високою, студенти бачитимуть перед собою конкретну мету і докладатимуть усіх зусиль до її досягнення. Певна мета є поштовхом до роздумів або мислення; як результат виникають думки і ідеї. Досить влучним є порівняння думки з навислою хмарою, з якої ось-ось полетить дощ слів, а мотивацію з вітром, який цими хмарами рухає. Тема навчання мислити дуже актуальна сьогодні, адже розвиток мислення є важливою передумовою саморозвитку і самовдосконалення. Таким чином, володіння мовою знаходиться в непохитній єдності і безпосередньому зв'язку з мисленням [5].

Розвиток і вдосконалення мислення відбувається протягом всього життя людини. В цьому процесі виділяють «домовленнєву» і «мовленнєву» стадії. В розвитку мовлення дитини ми безсумнівно можемо констатувати «доінтелектуальний період», так як і в розвитку мислення — «домовленнєвий етап». До певного моменту той і інший розвиток йде по різних лініях, незалежно одне від іншого. У певному пункті обидві лінії перетинаються, після чого мислення стає мовленнєвим, а мовлення стає інтелектуальним [13].

Отже, як ми бачимо, усне мовлення є складним психологічним процесом. Тому, навчаючи, необхідно приділити належну увагу важливим компонентам цієї системи, в першу чергу розвитку мислення, яке особливо істотну роль відіграє в оволодінні спілкуванням.

Тренувати потрібно і можливості студентів як декодувати отриману інформацію, так і зберігати її в пам'яті; навички у вимові або акустичні навички потребують розроблення і відповідного налаштування мовленнєвого апарату.

Проте, слід брати до уваги не лише психологічні особливості мовленнєвого процесу, а й психологічні особливості студентів як особистостей, адже психологія є наукою про той предмет, на який повинен впливати кожний педагог.

5. Результати дослідження

Інтерес до мови, її походження і характеристики та інші пов'язані з мовою проблеми виходять за рамки лінгвістики і, можна сказати, є однією з найважливіших філософських проблем.

Пізніше, в середні віки, велику увагу стали приділяти співвідношенню слів і понять, що змістило акцент зі слова на речення, суб'єктом якого вважалося те, що має певні властивості і бере участь у відносинах. У контексті філософії дискурс не обмежується аналізом окремих речень, розглядаються й тексти, що є складеними з речень, що не суперечать одне одному.

Розвиток філософії речення сприяв тому, що філологи, філософи, логіки, психологи почали фокусувати свої зусилля на вивченні теорії значення і смислу та законів синтаксису, оскільки стратегічною метою філософії речення було досягнення максимальної ясності в розумінні мови.

Для новітнього часу характерно розглядати мову з точки зору філософії ціннісних настанов: мова створюється і використовується людьми не довільно, а відповідно до їх цілеспрямованої діяльності, практики, при цьому людину цікавить не просто істина (як у філософії речення), яка показує об'єкт таким, яким він є безвідносно до цілей людини, а значення (цінність) об'єкта для людини [3].

Одні науковці притримуються думки, що в мові людини закладена сила, «енергія», яка великою мірою впливає на її свідомість у всіх сферах духовної культури, у тому числі й у сфері науки, хоча він не ототожнював наукову і мовну картини світу. Інші визнають владу мови над науковою свідомістю на початковому етапі діяльності вченого, спрямованої на дослідження того чи іншого предмета. «...відправною точкою будь-якого теоретичного пізнання є вже сформований мовою світ: і натураліст, і історик, і навіть філософ бачить предмети спочатку так, як їм їх подає мова» [2].

Спочатку ХХІ століття в змісті іншомовної освіти з'явилася нова наукова парадигма - компетентнісна, яка прийшла на зміну традиційній побудові змісту освіти в форматі «знання – вміння – навички». Сутність та специфіка компетентнісної парадигми найбільш чітко проявляються в її порівнянні з цілями навчання в контексті традиційної парадигми, особливості якої дослідники пов'язують зі спрямованістю на отримання знань. Орієнтація, спрямована на отримання знань, як підкреслює Е. В. Бондаревська, складалася в той період, коли за допомогою освіти держава вирішувала гострі соціальні проблеми: спочатку - навчання всіх громадян грамоті, потім - підвищення рівня освіченості населення, підготовка професійних кадрів для різних галузей виробництва та культурної сфери. У тих умовах психологічна парадигма була необхідною і продуктивною. Дійсно, не можна заперечувати, що традиційна школа у нашій країні завжди забезпечувала міцне засвоєння основ наук і мала стабільну і результативну систему навчання.

6. Висновки

1. Іншомовна освіта – є невід'ємною складовою процесу навчання.

2. Вивчено умови реалізації іншомовної освіти як соціальної категорії.

3. Проаналізовано філософські тлумачення науковцями поняття «іншомовна освіта».

Література

1. Крючков Г. Стратегія навчання іноземних мов в Україні // Іноземні мови в навчальних закладах. 2002. № 1-2. С. 10–13.
2. Войтович И. К. Иностранные языки в контексте непрерывного образования: монография / ред. Т. И. Зеленина. Ижевск: Удмуртский университет, 2012. 212 с.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови / ред. В. Т. Бусел. Київ-Ірпінь: Перун, 2005. 1728 с.
4. Гуссерль Э. Идеи к чистой феноменологии и феноменологической философии / Москва: Академический проект, 2009. 496 с.
5. Витгенштейн Л. Культура и ценность. О достоверности / Москва, 2010. 256 с.
6. Тарасова М. В. Культура и образование: принципы взаимодействия / Красноярск: Сибирский федеральный университет, 2012. 360 с.
7. Пассов Е. И. Танк модернизации на nive образования / Москва: Глосса-пресс, 2008. 276 с.
8. Радченко О. А. Язык как мирозидание. Лингвофилософская концепция неогумбольдтианства / Москва: КомКнига, 2006. 312 с.
9. Євдокімова-Лисогор, Л. А. Психологічна підготовка студентів до процесу міжкультурної комунікації. 2011. URL: http://www.rusnauka.com/15_NNM_2014/Philologia/7_170378.doc.htm
10. Большой энциклопедический словарь. Академик. URL: <https://dic.academic.ru/contents.nsf/enc3p>
11. Балезин Д. Зачем изучать иностранные языки. 2007. URL: <http://www.yourfreedom.ru/zachem-izuchat-inostrannye-yazyki/>
12. Коваленко О. На шляху до демократизації суспільства // Іноземні мови в навчальних закладах. 2005. № 3. С. 92–100.
13. Борисенков, В. П. Вызовы современной эпохи и приоритетные задачи педагогической науки / Педагогика. 2004. № 1. С. 3–10.

*Рекомендовано до публікації д-р пед. наук Акімова О. В.
Дата надходження рукопису 26.12.2017*

Оніщук Ірина Ігорівна, аспірант, кафедра педагогіки та професійної освіти, Вінницький державний педагогічний університет ім. Михайла Коцюбинського, вул. Острозького, 32, м. Вінниця, Україна, 21100
E-mail: irinaon21@gmail.com

УДК 378.091.3:[7.05:63.071.1](043.3)
DOI: 10.15587/2519-4984.2018.121404

ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ХУДОЖНИКІВ-КОНСТРУКТОРІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

© А. Ю. Семенюк

У статті представлено програму формування художньої культури майбутніх художників-конструкторів у процесі професійної підготовки засобами інтерактивних технологій. Представлено сутність та структуру художньої культури майбутніх художників-конструкторів. Обґрунтовано методіку, педагогічні умови, принципи формування художньої культури майбутніх художників-конструкторів. Розкрито структуру тренінгових занять програми формування художньої культури майбутніх художників-конструкторів

Ключові слова: культура, дизайнери, технологія, компонент, тренінг, програма, умови, принципи, методика, структура

1. Вступ

Процес професійної підготовки майбутніх художників-конструкторів, враховуючи сучасні вимоги до майстерності представників даної професії, має бути спрямований не лише на вирішення естетичних, функціональних, технолого-економічних, експлуатаційних завдань формотворення, але й повинен забезпечити умови для формування художньої культури. Саме художня культура майбутніх художників-конструкторів, як складне утворення особистості, що включає сукупність художніх здатностей у мистецькій галузі, усвідомлені почуття, мотиви художньої діяльності, готовність до реалізації творчого потенці-

алу через гармонійне перетворення дійсності та внутрішнього світу для продуктивного здійснення навчальних і професійних функцій, дозволяє сформува-ти естетичне ставлення людини до світу, досягти цілісності, гармонійності у розвитку особистості, допомагає майбутньому фахівцю розв'язувати завдання інтелектуально-чуттєвого відображення дійсності в художніх образах через творчу діяльність. Представлений факт актуалізує важливість художньої культури для становлення майбутніх художників-конструкторів як професіоналів творчої справи через формування досліджуваного явища та створення для того сприятливих передумов.